

ГЛАСНИК
СКОПСКОГ НАУЧНОГ ДРУШТВА
BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ SCIENTIFIQUE DE SKOPLJE

КЊИГА IV TOME

ОДЕЉЕЊЕ ПРИРОДНИХ НАУКА 1.
SECTION DES SCIENCES NATURELLES 1.

УРЕДНИК Д-Р ПЕТАР С. ЈОВАНОВИЋ
DIRECTEUR PETAR S. JOVANOVIĆ

Скопље — Skoplje
Штампарија Крајничанац — Imprimerie Krajinčanac
1928.

Број 1297

ГЛАСНИК

СКОПСКОГ НАУЧНОГ ДРУШТВА

BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ SCIENTIFIQUE DE SKOPLJE

КЊИГА IV TOME

ОДЕЉЕЊЕ ПРИРОДНИХ НАУКА 1.
SECTION DES SCIENCES NATURELLES 1.

УРЕДНИК Д-Р ПЕТАР С. ЈОВАНОВИЋ
DIRECTEUR PETAR S. JOVANOVIĆ

Скопље — Skoplje

Штампарија Крајничанац — Imprimerie Krajnicanac

1928.

ГЛАСНИК СКОПСКОГ НАУЧНОГ ДРУШТВА

КЊИГА IV — П. Н. 1

СКОПЈЕ, 1927. ГОД.

ПЕТАР С. ЈОВАНОВИЋ

КАРСНЕ ПОЈАВЕ У ПОРЕЧУ.

Код нас, у нашој држави су најбоље изражене појаве карста на земљи. У том погледу нарочито се истиче динарски карст. Ова и друге наше карсне области већ су раније доста проучене, благодарећи раду нашег славног научника Јована Цвијића и многих других наших и страних испитивача. На њиховом испитивању ради и сада извесан број млађих научника. Међутим у Јужној Србији, где су ове појаве такође заступљене, оне су најмање познате. На њих је тек узгред и местимице обратио пажњу Јован Цвијић у својим „Основама“.

У жељи да ова наша област и у том погледу не изостане иза осталих, предузео сам да поред осталих геоморфолошких проблема проучим и њене карсне појаве. У том погледу већ сам описао карсно врело Рашче и пећину Дона-Дуку испод Жедена код Скопља.¹

Овај први већи рад о карсним појавама у Поречу израдио сам у лето 1926. г. благодарећи помоћи коју ми је на предлог шефа Хидротехничког Одељка у Скопљу инж. Г. Вељка Крњића доделила Генерална Дирекција Вода. Без те помоћи овај рад не бих могао извршити, те сам им на њој особито захвалио.

У раду ми је при снимању пећина помагао картограф Географског Института Филозофског Факултета у Скопљу г. Борис Шпора.

Област. — Порече је планинска област у средњем делу слива реке Треске у Јужној Србији. У главном има облик високог басена, око 800 м. надморске висине. Са свију страна је ограђено високим планинама. Са северне стране га опасује високи одсек, изнад кога се диже висока кречњачка површ, на којој су Сува Планина (2180 м.), Караџица (2473 м.) и Јакупица (Мокро 2540 м.); са источне је такође високи одсек, који је усечен у планински венац Даутице (2179 м.) и Белог Камена (2087 м.); са западне је планински венац, на коме је највиши врх Добра Вода (2062 м.); а са јужне су огранци планине Бабе (Мушица 1791 м.).

Басен је издужен у правцу СЗ.-ЈИ. У том је правцу дугачак око 35 Км., а у попречном је широк око 22 Км.

1 ГЕОЛОШКИ САСТАВ.

У геолошкој грађи Пореча учествују старије и млађе стене. Старије стене чине геолошку основу Пореча; а млађе леже на старијим у облику изолованих мањих или већих покривача.

Старије стене. — Састоје се од кристалстих шкриљаца и доломитично мермерног кречњака. Кристалсти шкриљци опасују Порече са СИ., И., Ј. и З. стране; док су дно басена, источни и северни обод од кречњака.

¹ Гласник Географског Друштва Београд, св. 11.